

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έβδομο τμήμα)

της 30ής Μαΐου 2018*

«Αίτηση αναιρέσεως – Υπαλληλική υπόθεση – Αποδοχές – Οικογενειακά επιδόματα – Σχολικό επίδομα – Άρνηση επιστροφής σχολικών εξόδων – Άρθρο 3, παράγραφος 1, του παραρτήματος VII του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Στην υπόθεση C-390/17 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 28 Ιουνίου 2017,

Irit Azoulay, κάτοικος Βρυξελλών (Βέλγιο),

Andrew Boreham, κάτοικος Wansin-Hannut (Βέλγιο),

Mirja Bouchard, κάτοικος Villers-la-Ville (Βέλγιο),

Darren Neville, κάτοικος Ohain (Βέλγιο),

εκπροσωπούμενοι από την M. Casado García-Hirschfeld, δικηγόρο,

αναιρεσείοντες,

όπου ο έτερος διάδικος είναι το

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκπροσωπούμενο από τις L. Deneys και E. Taneva,

καθού-εναγόμενο πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έβδομο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Rosas (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, C. Toader και E. Jarašiūnas, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 22ας Μαρτίου 2018,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την αίτησή τους αναίρεσεως, η Irit Azoulay, ο Andrew Boreham, η Mirja Bouchard και ο Darren Neville ζητούν την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 28ης Απριλίου 2017, Azoulay κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου (Τ-580/16, στο εξής: ανααιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2017:291), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή-αγωγή τους με αίτημα την ακύρωση των από 24 Απριλίου 2015 ατομικών αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου περί μη χορηγήσεως σε αυτούς σχολικών επιδομάτων για το έτος 2014/2015 και, εφόσον ήταν αναγκαίο, την ακύρωση των από 17 και από 19 Νοεμβρίου 2015 ατομικών αποφάσεων του Κοινοβουλίου, καθόσον με αυτές απορρίφθηκαν εν μέρει οι από 20 Ιουλίου 2015 διοικητικές ενστάσεις τους.

Το νομικό πλαίσιο

- 2 Το άρθρο 67, παράγραφος 1, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο της διαφοράς (στο εξής: ΚΥΚ), όριζε τα εξής:

«Τα οικογενειακά επιδόματα περιλαμβάνουν:

[...]

γ) το σχολικό επίδομα.»

- 3 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ ορίζει τα ακόλουθα:

«Υπό τους καθοριζόμενους στις γενικές εκτελεστικές διατάξεις όρους, ο υπάλληλος δικαιούται σχολικού επιδόματος ίσου προς τα πραγματικά σχολικά έξοδα στα οποία υποβάλλεται, μέχρι ανωτάτου μηνιαίου ορίου ευρώ 260,95, για κάθε συντηρούμενο τέκνο [...], το οποίο είναι τουλάχιστον πέντε ετών και φοιτά κανονικά και πλήρως σε σχολείο στοιχειώδους ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που χρεώνει δίδακτρα ή σε ίδρυμα μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. [...]

[...]»

- 4 Βάσει του άρθρου 110 του ΚΥΚ, το Κοινοβούλιο εξέδωσε, στις 18 Μαΐου 2004, τις γενικές εκτελεστικές διατάξεις για τη χορήγηση του σχολικού επιδόματος που προβλέπεται στο άρθρο 3 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ (στο εξής: ΓΕΔ). Το άρθρο 3 των ΓΕΔ προβλέπει τα ακόλουθα:

«Το σχολικό επίδομα Β καλύπτει, εντός των ορίων που προβλέπονται στην παράγραφο 1, πρώτο και τρίτο εδάφιο, του άρθρου 3 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, τα ακόλουθα:

α) έξοδα εγγραφής και φοίτησης σε σχολικά ιδρύματα·

β) έξοδα μεταφοράς·

ενώ αποκλείονται όλα τα λοιπά έξοδα, και ιδίως:

- τα υποχρεωτικά έξοδα, όπως τα έξοδα αγοράς βιβλίων, σχολικών ειδών και αθλητικού εξοπλισμού, η κάλυψη για τη σχολική ασφάλιση και τα ιατρικά έξοδα, τα έξοδα των εξετάσεων, τα έξοδα για κοινές εξωσχολικές δραστηριότητες (όπως σχολικές εκδρομές, επισκέψεις και ταξίδια, συμμετοχή σε αθλητικά προγράμματα, κλπ.), καθώς και άλλα έξοδα σχετικά με την περαιώση του σχολικού προγράμματος του οικείου σχολικού ιδρύματος,
- τα έξοδα συμμετοχής του τέκνου σε εκδρομές για γνωριμία με το ορεινό, το θαλάσσιο ή το υπαίθριο περιβάλλον, καθώς και σε παρόμοιες δραστηριότητες.»

Το ιστορικό της διαφοράς

- 5 Τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς περιγράφονται στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ως εξής:
- «1 Η πρώτη προσφεύγουσα-ενάγουσα, η [L.] Azoulay, έχει τέκνο εγγεγραμμένο, από τον Σεπτέμβριο του 2014, στο σχολείο Athénée Ganenou στις Βρυξέλλες (Βέλγιο). Οι τρεις άλλοι προσφεύγοντες-ενάγοντες, οι [A.] Boreham, [M.] Bouchard και [D.] Neville, έχουν τέκνα εγγεγραμμένα στο σχολείο École internationale Le Verseau στην Bierges (Βέλγιο). Έως το σχολικό έτος 2014/2015, οι υπάλληλοι των οποίων τα τέκνα ήταν ήδη εγγεγραμμένα στα ως άνω σχολεία πριν από το 2014 λάμβαναν επιστροφή, μέχρι του ποσού του ανώτατου μηνιαίου ορίου, για τα σχολικά έξοδα που κατέβαλλαν.
- 2 Το École internationale Le Verseau είναι σχολείο χωρίς θρησκευτικό προσανατολισμό, το οποίο ανήκει στη Fédération des établissements libres subventionnés indépendants (FELSI) [Ομοσπονδία ανεξάρτητων επιδοτούμενων σχολείων] και επιδοτείται από τη Γαλλική Κοινότητα του Βελγίου. Τα μαθήματα γίνονται, ήδη από το νηπιαγωγείο, στα γαλλικά και στα αγγλικά από δασκάλους και καθηγητές που έχουν την αντίστοιχη γλώσσα ως μητρική. Το σχολείο όμως αυτό δεν χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από την επιδότηση. Έχει και δικούς του πόρους, κυρίως από χορηγίες της ένωσης μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα Les Amis du Verseau.
- 3 Το Athénée Ganenou είναι σχολείο με θρησκευτικό προσανατολισμό και επιδοτείται από τη Γαλλική Κοινότητα του Βελγίου, της οποίας εφαρμόζει το επίσημο και πλήρες εκπαιδευτικό πρόγραμμα, με την προσθήκη επιπλέον ωρών ανά εβδομάδα για την εκμάθηση της εβραϊκής γλώσσας, τη μελέτη της ιστορίας του ιουδαϊσμού και της Βίβλου, καθώς και τη διδασκαλία των αγγλικών, ήδη από το δημοτικό. Ούτε και αυτό το σχολείο χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από την επιδότηση. Έχει και δικούς του πόρους, κυρίως από χορηγίες της ένωσης μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα Les Amis du [Ganenou].
- 4 Τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο του 2014 οι προσφεύγοντες-ενάγοντες [στο εξής: προσφεύγοντες] ζήτησαν την επιστροφή των σχολικών εξόδων που είχαν καταβάλει για τα συντηρούμενα τέκνα τους, προσκομίζοντας μαζί με τις αιτήσεις τους δικαιολογητικά έγγραφα από τα αντίστοιχα σχολεία, ίδια ακριβώς με τα συνημμένα σε προηγούμενες αιτήσεις επιστροφής σχολικών εξόδων οι οποίες είχαν γίνει δεκτές.
- 5 Στις 24 Απριλίου 2015 κοινοποιήθηκαν στους προσφεύγοντες οι αποφάσεις με τις οποίες απορρίφθηκαν οριστικά οι αιτήσεις τους για επιστροφή των σχολικών εξόδων [...], με την αιτιολογία ότι δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις του άρθρου 3, παράγραφος 1, του παραρτήματος VII του [ΚΥΚ], επειδή τα δύο σχολεία δεν “χρεώνουν δίδακτρα” κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης, αφού οι προαιρετικές εισφορές των προσφευγόντων στις αντίστοιχες ενώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα δεν εντάσσονται στο πλαίσιο της δωρεάν υποχρεωτικής εκπαίδευσης, κατά τα προβλεπόμενα από τη βελγική νομοθεσία.

6 Οι προσφεύγοντες άσκησαν, στις 20 Ιουλίου 2015, διοικητικές ενστάσεις δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ. Οι διοικητικές αυτές ενστάσεις απορρίφθηκαν με τις από 17 και 19 Νοεμβρίου 2015 ατομικές αποφάσεις [...]. Εντούτοις, ο γενικός γραμματέας του Κοινοβουλίου αποφάσισε να χορηγήσει στους προσφεύγοντες “χαριστικά και κατ’ εξαίρεση” το σχολικό επίδομα για το έτος 2014/2015, διευκρινίζοντας ωστόσο ότι αυτό δεν επρόκειτο να επαναληφθεί για τα επικείμενα σχολικά έτη, όσον αφορά το École internationale Le Verseau και το Athénée Ganepou.»

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 6 Οι νυν αναιρεσείοντες ζήτησαν από το Γενικό Δικαστήριο να ακυρώσει τις αποφάσεις της 24ης Απριλίου 2015, να ακυρώσει, εφόσον ήταν αναγκαίο, τις αποφάσεις της 17ης και της 19ης Νοεμβρίου 2015, «όχι όμως την απόφαση του γενικού γραμματέα του Κοινοβουλίου να τους χορηγηθεί χαριστικά και κατ’ εξαίρεση το σχολικό επίδομα για το έτος 2014/2015», να υποχρεώσει το Κοινοβούλιο να τους καταβάλει το σχολικό επίδομα για το έτος 2015/2016, πλέον τόκων υπολογιζόμενων από τις ημερομηνίες κατά τις οποίες οφείλονταν τα αντίστοιχα ποσά και να καταδικάσει το Κοινοβούλιο στα δικαστικά έξοδα.
- 7 Προς στήριξη της προσφυγής-αγωγής τους, οι νυν αναιρεσείοντες προέβαλαν τρεις λόγους ακυρώσεως οι οποίοι αντλούνταν, πρώτον, από παράβαση του άρθρου 3, παράγραφος 1, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ και από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, δεύτερον, από παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και, τρίτον, από παραβίαση των αρχών της ίσης μεταχειρίσεως και της χρηστής διοικήσεως. Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε όλους τους ανωτέρω λόγους ακυρώσεως και, κατά συνέπεια, το αίτημα ακυρώσεως των αποφάσεων της 24ης Απριλίου 2015. Λαμβανομένης υπόψη της απορρίψεως αυτής, αποφάνθηκε ότι παρείλκε η εξέταση του αιτήματος να υποχρεωθεί το Κοινοβούλιο να καταβάλει στους νυν αναιρεσείοντες το σχολικό επίδομα για το έτος 2015/2016.

Τα αιτήματα των διαδίκων

- 8 Οι αναιρεσείοντες ζητούν από το Δικαστήριο:
- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·
 - να κάνει δεκτά τα αιτήματα που προέβαλαν πρωτοδίκως, και
 - να καταδικάσει το Κοινοβούλιο στο σύνολο των δικαστικών εξόδων.
- 9 Το Κοινοβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:
- να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως ως αβάσιμη και
 - να καταδικάσει τους αναιρεσείοντες στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 10 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσιδόντες αμφισβητούν την ορθότητα των σκέψεων 31 έως 36 και 38 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον ερμήνευσε τον όρο «σχολικά έξοδα» υπό το πρίσμα της υπ' αριθ. 4516 εγκυκλίου, της 29ης Αυγούστου 2013, της Γαλλικής Κοινότητας του Βελγίου, με τίτλο «Δωρεάν πρόσβαση στην υποχρεωτική εκπαίδευση», η οποία αποτελεί ενημερωτική εγκύκλιο απευθυνόμενη στις εθνικές αρχές.
- 11 Κατά τους αναιρεσιδόντες, ο περιεχόμενος στον ΚΥΚ όρος «σχολικά έξοδα» αποτελεί αυτοτελή έννοια η οποία πρέπει να ερμηνεύεται λαμβανομένων υπόψη των σκοπών που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος, καθώς και του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται. Σκοπός των επιδομάτων είναι να λαμβάνεται όντως υπόψη η οικογενειακή κατάσταση του υπαλλήλου και, ειδικότερα, να του καταβάλλονται «συμπληρωματικές» αποδοχές για τις δαπάνες στις οποίες πρέπει πράγματι να υποβληθεί, ανεξάρτητα από το σύστημα φοιτήσεως του τέκνου του. Εν προκειμένω, τα έξοδα που καταβάλλουν οι αναιρεσιδόντες προορίζονται για τη χρηματοδότηση της εκπαίδευσής των τέκνων τους και δικαιολογούνται δεόντως.
- 12 Όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 32 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, οι νυν αναιρεσιδόντες δεν αμφισβήτησαν ότι η μη καταβολή των σχετικών εξόδων δεν μπορεί να επιφέρει τον αποκλεισμό των τέκνων τους από βελγικό ίδρυμα υποχρεωτικής εκπαίδευσής. Εντούτοις, τα τέκνα, οι γονείς των οποίων δεν πληρώνουν τα έξοδα του ειδικού εκπαιδευτικού προγράμματος, ενδέχεται να αποκλεισθούν από το πρόγραμμα αυτό. Θα αναγκάζονταν, στην περίπτωση αυτή, να ακολουθήσουν εθνικά εκπαιδευτικά προγράμματα, ενώ η μητρική γλώσσα των τέκνων των αναιρεσιδόντων, όπως και η πολιτιστική τους κληρονομιά, διαφέρουν από εκείνες του βελγικού λαού.
- 13 Οι αναιρεσιδόντες διατείνονται, επιπροσθέτως, ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά, καθόσον έκρινε, με τις σκέψεις 31 και 36 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η χρέωση διδασκτρών από ένωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα υποστηριζόμενη από τους γονείς των μαθητών αντίκειται στην εθνική νομοθεσία, ενώ οι συγκεκριμένες ενώσεις χρεώνουν όχι τις υπηρεσίες που πρέπει να παρέχονται δωρεάν από το σχολείο, αλλά τις υπηρεσίες διδασκαλίας πέραν του υποχρεωτικού προγράμματος του Βελγίου. Με άλλα λόγια, οι ειδικές αυτές εισφορές χρησιμεύουν αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση των μαθημάτων εκείνων τα οποία δεν επιδοτούνται από τη Γαλλική Κοινότητα του Βελγίου και τα οποία αποτελούν την ιδιαιτερότητα του επιλεγέντος σχολείου και του εκπαιδευτικού του προγράμματος.
- 14 Τέλος, οι αναιρεσιδόντες αμφισβητούν την ορθότητα της σκέψεως 40 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, με την οποία το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι «οι εισφορές προς τις αντίστοιχες ενώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, εφόσον δεν είναι δυνατό να χαρακτηριστούν σχολικά έξοδα, αποτελούν έξοδα τα οποία απορρέουν από τις απαιτήσεις και τις δραστηριότητες που συνδέονται με την περαίωση του σχολικού προγράμματος, ήτοι με τη συμμετοχή των παιδιών στο ειδικό, μη επιδοτούμενο εκπαιδευτικό σχήμα των επίμαχων σχολείων, και πρέπει να θεωρηθούν ως “άλλα έξοδα σχετικά με την περαίωση του σχολικού προγράμματος του οικείου σχολικού ιδρύματος” κατά την έννοια του άρθρου 3, δεύτερο εδάφιο, των ΓΕΔ, τα οποία, κατά την ίδια πάντοτε διάταξη, δεν καλύπτονται από το σχολικό επίδομα Β».
- 15 Το Κοινοβούλιο αμφισβητεί τα επιχειρήματα των αναιρεσιδόντων.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 16 Το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον υπενθύμισε, στις σκέψεις 19 και 20 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το σχολικό επίδομα που προβλέπεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ προορίζεται να καλύψει τα «σχολικά έξοδα» στα οποία υποβάλλεται ο υπάλληλος για κάθε συντηρούμενο τέκνο το οποίο φοιτά κανονικά και πλήρως σε «σχολείο στοιχειώδους ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που χρεώνει δίδακτρα».
- 17 Δεν αμφισβητείται από τους αναιρεσειόντες ότι ο όρος «σχολικά έξοδα» αποτελεί αυτοτελή έννοια του δικαίου της Ένωσης. Προκειμένου να ερμηνευθεί ο όρος αυτός, πρέπει να ληφθούν υπόψη, μεταξύ άλλων, το γράμμα και οι σκοποί της ρυθμίσεως.
- 18 Από το γράμμα του άρθρου 3, παράγραφος 1, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ προκύπτει σαφώς ότι τα καταβληθέντα έξοδα πρέπει να καθιστούν δυνατή τη φοίτηση σε σχολείο που χρεώνει δίδακτρα. Όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 2 των προτάσεών της, η διάταξη αυτή θεσπίστηκε προκειμένου το σχολικό επίδομα να προσεγγίσει τις πραγματικές δαπάνες των υπαλλήλων.
- 19 Ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 3, παράγραφος 1, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, το άρθρο 3 των ΓΕΔ προβλέπει ότι το σχολικό επίδομα καλύπτει τα έξοδα εγγραφής και φοίτησης σε εκπαιδευτικά ιδρύματα που χρεώνουν δίδακτρα και τα έξοδα μεταφοράς, εξαιρουμένων όλων των λοιπών εξόδων.
- 20 Δεδομένου του αυτοτελούς χαρακτήρα της έννοιας «σχολικά έξοδα», η υπαγωγή σε αυτή εξαρτάται από την ίδια τη φύση της προς επιστροφή δαπάνης και από τα στοιχεία που τη συνθέτουν (απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2011, Bonagnet κατά Επιτροπής, F-89/10, EU:F:2011:129, σκέψη 22).
- 21 Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον εξέτασε τη φύση και τα συστατικά στοιχεία των εξόδων τα οποία επικαλέστηκαν οι νυν αναιρεσειόντες, προκειμένου να διαπιστώσει κατά πόσον αυτά μπορούσαν να χαρακτηρισθούν ως «έξοδα εγγραφής και φοίτησης σε σχολικά ιδρύματα» που χρεώνουν δίδακτρα.
- 22 Το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε εξάλλου σε πλάνη περί το δίκαιο ούτε καθόσον αναφέρθηκε στην υπ' αριθ. 4516 εγκύκλιο, η οποία περιέχει πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία που εφαρμόζεται στη Γαλλική Κοινότητα του Βελγίου όσον αφορά τη δωρεάν παροχή της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.
- 23 Στο πλαίσιο αυτό, οι νυν αναιρεσειόντες δεν αμφισβήτησαν ότι το *École internationale Le Verseau* και το *Athénée Ganepou* δεν ζητούν την καταβολή εξόδων εγγραφής ή φοιτήσεως. Το στοιχείο αυτό αρκεί για να αποκλεισθεί ότι τα εν λόγω σχολεία αποτελούν εκπαιδευτικά ιδρύματα που χρεώνουν δίδακτρα, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, όπως διευκρινίζεται με το άρθρο 3 των ΓΕΔ. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον συνήγαγε, στη σκέψη 36 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι εισφορές τις οποίες ζητούν τρίτοι φορείς, όπως ενώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, για τη συμμετοχή των παιδιών στο ειδικό, μη επιδοτούμενο εκπαιδευτικό σχήμα των εν λόγω σχολείων, δεν αποτελούν έξοδα εγγραφής και φοιτήσεως στα σχολεία αυτά και δεν είναι δυνατόν να χαρακτηρισθούν «σχολικά έξοδα», κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, όπως διευκρινίζεται με το άρθρο 3 των ΓΕΔ.
- 24 Λαμβανομένων υπόψη των ως άνω στοιχείων, ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, με τη σκέψη 40 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι εισφορές που καταβάλλονται στις σχετικές ενώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα δεν είναι δυνατόν να χαρακτηρισθούν «σχολικά έξοδα». Συγκεκριμένα, αποτελούν έξοδα τα οποία απορρέουν από απαιτήσεις και δραστηριότητες που συνδέονται με το ειδικό, μη επιδοτούμενο εκπαιδευτικό σχήμα των συγκεκριμένων σχολείων, και πρέπει να θεωρηθούν

«άλλα έξοδα σχετικά με την περαίωση του σχολικού προγράμματος του οικείου σχολικού ιδρύματος» κατά την έννοια του άρθρου 3, δεύτερο εδάφιο, των ΓΕΔ, τα οποία, κατά την ίδια διάταξη, δεν καλύπτονται από το σχολικό επίδομα Β.

25 Κατά συνέπεια, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως δεν είναι βάσιμος.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

26 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείοντες αμφισβητούν την ορθότητα των σκέψεων 45 και 46 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασεως, με τις οποίες το Γενικό Δικαστήριο, πρώτον, υπενθύμισε ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι συντρέχει παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης όταν συγκεκριμένες, ανεπιφύλακτες και συγκλίνουσες διαβεβαιώσεις που δόθηκαν από θεσμικό όργανο δεν συνάδουν προς τις διατάξεις του ΚΥΚ και, δεύτερον, επισήμανε ως εκ περισσού ότι ουδόλως προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας και, ειδικότερα, από το ειδικό έντυπο που καταρτίζει η Διοίκηση του Κοινοβουλίου για τα σχολεία, ότι η τελευταία είχε δώσει στους αναιρεσείοντες συγκεκριμένες, ανεπιφύλακτες και συγκλίνουσες διαβεβαιώσεις.

27 Οι αναιρεσείοντες διατείνονται ότι τυχόν ανακρίβεια ως προς τα πραγματικά περιστατικά επηρεάζει τις περιεχόμενες στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση εκτιμήσεις, διότι το ζητούμενο, εν προκειμένω, δεν ήταν κατά πόσον το σχετικό έντυπο μπορούσε να αποδείξει την ύπαρξη εξόδων εγγραφής, αλλά να εξακριβωθεί μήπως η καθιερωμένη επί σειρά τώσων ετών πρακτική του Κοινοβουλίου, η οποία δεν αμφισβητήθηκε από τα λοιπά θεσμικά όργανα της Ένωσης, αποτελούσε σαφή, συγκλίνουσα και ανεπιφύλακτη διαβεβαίωση εκ μέρους της Διοικήσεως.

28 Το Κοινοβούλιο αμφισβητεί την ύπαρξη ανακρίβειας ως προς τα πραγματικά περιστατικά.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

29 Πρέπει να σημειωθεί ότι οι αναιρεσείοντες βάλλουν κατά επάλληλης αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλομένης απόφασεως, χωρίς να θέτουν υπό αμφισβήτηση τη νομολογία κατά την οποία υποσχέσεις που δόθηκαν από τη Διοίκηση θεσμικού οργάνου σε υπάλληλο, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι διατάξεις του ΚΥΚ, δεν μπορούν να δημιουργήσουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη εκείνου προς τον οποίο απευθύνονται (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 16ης Νοεμβρίου 1983, Thyssen κατά Επιτροπής, 188/82, EU:C:1983:329, σκέψη 11, και της 6ης Φεβρουαρίου 1986, Βλάχου κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, 162/84, EU:C:1986:56, σκέψη 6).

30 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως, ακόμη και αν ήταν βάσιμος, δεν θα ήταν δυνατόν να έχει ως αποτέλεσμα την ακύρωση της αναιρεσιβαλλομένης απόφασεως. Επομένως, ο λόγος αυτός είναι αλυσιτελής και πρέπει, ως εκ τούτου, να απορριφθεί.

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

31 Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείοντες αμφισβητούν την ορθότητα των σκέψεων 47 και 48 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασεως, με τις οποίες το Γενικό Δικαστήριο έκρινε απαράδεκτο το επιχειρήμα τους ότι η μεταβολή της διοικητικής πρακτικής αντιβαίνει στην αρχή της ασφάλειας δικαίου με την αιτιολογία ότι το επιχειρήμα αυτό δεν είχε προβληθεί με τη διοικητική ένσταση, με

συνέπεια να μην έχει τηρηθεί ο κανόνας της αντιστοιχίας μεταξύ της διοικητικής ενστάσεως, η οποία προηγείται, και της προσφυγής. Οι αναιρεσιόντες διατείνονται ότι το επιχείρημά τους συνιστούσε απάντηση σε αιτιολογία που προβλήθηκε για πρώτη φορά από το Κοινοβούλιο με την απάντηση επί της διοικητικής τους ενστάσεως.

- 32 Κατά την άποψη του Κοινοβουλίου, ο προβληθείς με τη διοικητική ένσταση των νυν αναιρεσιόντων λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο υποστήριξαν ότι υπήρξε μεταβολή της διοικητικής πρακτικής, αντλείτο από παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Οι αποφάσεις της 17ης και της 19ης Νοεμβρίου 2015, με τις οποίες δόθηκε απάντηση επί του λόγου αυτού, βασίζονταν σε πάγια νομολογία κατά την οποία η περίπτωση και μόνον ότι το σχολικό επίδομα καταβλήθηκε επί σειρά ετών δεν αρκεί ώστε να επικαλεσθεί το προσωπικό την αρχή αυτή. Συγκεκριμένα, οι διατάξεις που διέπουν τη χορήγηση του εν λόγω επιδόματος προβλέπουν ρητώς ότι αυτό υπόκειται σε ετήσια αξιολόγηση και μπορεί, επομένως, να τροποποιηθεί από το ένα έτος στο άλλο ή ακόμη και να καταργηθεί. Κατά συνέπεια, η υπόμνηση του ετήσιου χαρακτήρα της αξιολογήσεως του σχολικού επιδόματος συνιστά όχι νέα αιτιολογία, αλλά επιχείρημα που απαντά στις ενστάσεις των νυν αναιρεσιόντων οι οποίοι διέθεταν πληροφορίες ως προς το θέμα αυτό, και συνεπώς είχαν τη δυνατότητα να προβάλουν με τη διοικητική τους ένσταση λόγο ακυρώσεως αντλούμενο από παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 33 Επιβάλλεται συναφώς η διαπίστωση ότι, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 60 των προτάσεών της, η δήλωση του Κοινοβουλίου ότι το σχολικό επίδομα υπόκειται σε ετήσια αξιολόγηση έγινε προς ενίσχυση του επιχειρήματός του, ότι δεν είχε δώσει στους νυν αναιρεσιόντες συγκεκριμένες και ανεπιφύλακτες διαβεβαιώσεις σε σχέση με τη χορήγηση του σχολικού επιδόματος.
- 34 Η δήλωση αυτή συνιστούσε, συνεπώς, απάντηση στον αντλούμενο από παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης λόγο ακυρώσεως, τον οποίο προέβαλαν οι νυν αναιρεσιόντες με τη διοικητική τους ένσταση, και δεν αποτελούσε αιτιολογία των αποφάσεων της 17ης και της 19ης Νοεμβρίου 2015 που προβλήθηκε το πρώτον κατά το στάδιο της απαντήσεως επί των διοικητικών ενστάσεων.
- 35 Ως εκ τούτου, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος.

Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 36 Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσιόντες αμφισβητούν την ορθότητα της σκέψεως 56 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Εκτιμούν ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως καθόσον έκρινε αλυσιτελές το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου ακυρώσεως, με το οποίο προέβαλαν ότι γονείς υπάλληλοι άλλων θεσμικών οργάνων είχαν λάβει επιστροφή των σχολικών εξόδων για τέκνα εγγεγραμμένα στα ίδια σχολεία με τα δικά τους, όπως, επίσης, καθόσον δεν απεφάνθη επί της παραβάσεως του άρθρου 22 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μολονότι προβλήθηκε σχετικός ισχυρισμός ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Υποστηρίζουν ότι, σύμφωνα με το άρθρο 1α του ΚΥΚ, οι υπάλληλοι δικαιούνται ίση μεταχείριση κατά την εφαρμογή του ΚΥΚ, πράγμα που σημαίνει ότι ο ΚΥΚ πρέπει, κατά κανόνα, να ερμηνεύεται κατά τρόπο αυτοτελή και ενιαίο σε ολόκληρη την Ένωση. Ωστόσο, στις αποφάσεις της 17ης και της 19ης Νοεμβρίου 2015, το Κοινοβούλιο ανέφερε ότι το γεγονός ότι γονείς που εργάζονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξακολουθούν να λαμβάνουν επιστροφή των σχολικών εξόδων των τέκνων τους που είναι εγγεγραμμένα στο École internationale Le Verseau και στο Athénée Ganenou δεν συνιστούσε

άνιση μεταχείριση, αλλά οφειλόταν κυρίως στο ότι «κάθε θεσμικό όργανο διαθέτει εξουσία ίδιας οργανώσεως που του επιτρέπει να χρησιμοποιεί κατά τρόπο αυτοτελή το περιθώριο ερμηνείας των διατάξεων του ΚΥΚ που διαθέτει».

- 37 Οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον παρέλειψε να εξετάσει κατά πόσον η αιτιολογία που δόθηκε από το Κοινοβούλιο σε σχέση με τη διακριτική του ευχέρεια κατά την ερμηνεία νομοθετικής διατάξεως προβλεπόταν από τον ΚΥΚ και ήταν σύμφωνη με την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.
- 38 Το Κοινοβούλιο αμφισβητεί το βάσιμο του τετάρτου λόγου αναιρέσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 39 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι αναιρεσείοντες αμφισβητούν την ορθότητα του συμπεράσματος του Γενικού Δικαστηρίου που περιέχεται στη σκέψη 56 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αλλά δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση τη νομολογία στην οποία το Γενικό Δικαστήριο στήριξε το συμπέρασμά του, η οποία παρατίθεται στη σκέψη 55 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ως εξής:

«Εντούτοις, κατά πάγια νομολογία, οι μόνιμοι και οι έκτακτοι υπάλληλοι δεν είναι δυνατό να επικαλούνται παρανομία προκειμένου να τύχουν ορισμένου πλεονεκτήματος. Πράγματι, η τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης πρέπει να συνδυάζεται με την τήρηση της αρχής της νομιμότητας, σύμφωνα με την οποία ουδείς μπορεί να επικαλείται υπέρ αυτού παρανομία που διαπράχθηκε προς όφελος τρίτου (αποφάσεις της 4ης Ιουλίου 1985, Williams κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, 134/84, EU:C:1985:297, σκέψη 14, της 2ας Ιουνίου 1994, de Compte κατά Κοινοβουλίου, C-326/91 P, EU:C:1994:218, σκέψεις 51 και 52, και της 1ης Ιουλίου 2010, Časta κατά Επιτροπής, F-40/09, EU:F:2010:74, σκέψη 88).»

- 40 Πλην όμως, η παράθεση της νομολογίας αυτής αρκούσε για να δοθεί αιτιολογημένη απάντηση στον λόγο ακυρώσεως που αντλείται από παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως.
- 41 Δικαιολογούσε, επίσης, τις αποφάσεις της 17ης και της 19ης Νοεμβρίου 2015, δεδομένου ότι το θεσμικό αυτό όργανο έκρινε ότι η καταβολή του σχολικού επιδόματος που ζήτησαν οι νυν αναιρεσείοντες θα προσέκρουε στο άρθρο 3 παράγραφος 1, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, άποψη που επιβεβαιώνεται εξάλλου με την παρούσα απόφαση.
- 42 Όσον αφορά το άρθρο 22 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στο δικόγραφο της προσφυγής ακυρώσεως, οι νυν αναιρεσείοντες υπαινίχθηκαν απλώς την εν λόγω διάταξη, αλλά δεν προέβαλαν κάποιον στηριζόμενο σε παράβαση της διατάξεως αυτής λόγο ακυρώσεως, επί του οποίου το Γενικό Δικαστήριο θα όφειλε να απαντήσει.
- 43 Ως εκ τούτου, ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος.
- 44 Δεδομένου ότι όλοι οι λόγοι αναιρέσεως κρίθηκαν αβάσιμοι, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 45 Βάσει του άρθρου 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως απορρίπτεται ως αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαινεται επί των δικαστικών εξόδων. Το άρθρο 138, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, το οποίο εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, ορίζει ότι ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

⁴⁶ Δεδομένου ότι το Κοινοβούλιο ζήτησε την καταδίκη των αναιρεσιόντων στα δικαστικά έξοδα και οι τελευταίοι ηττήθηκαν, πρέπει να καταδικασθούν στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έβδομο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.
- 2) Καταδικάζει την Irit Azoulay, τον Andrew Boreham, τη Mirja Bouchard και τον Darren Neville στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)